

۱۴۷۸۹۴۱
۱۳۹۵/۱۲/۲

بسم الله الرحمن الرحيم

گزارش
مراقبت دیده‌وری هیاتیت‌های ویروسی B و C
در زندان‌های ایران - ۱۳۹۴

تألیف: دکتر قباد مرادی

همکاران اصلی: دکتر بیژن نوری، دانشجو، لیلا ملائی پور، دکتر خالد رحمانی،

دکتر رامین عباسوند

سایر همکاران: محمد عزیز رسولی، نصرالله یسی، دکتر محمدرضا آقاصادقی

زیر نظر: دکتر محمد مهدی گویا، دکتر محمود نبوی، دکتر مهرزاد اسکریان

مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت
دانشگاه علوم پزشکی کردستان

با همکاری و حمایت:

مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
اداره کل بهداشت و درمان سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۵۱۹-۱۸۷-۸
ISBN: 978-964-519-187-8

نام کتاب: گزارش مراقبت دیده‌وری هپاتیت‌های ویروسی

B و C در زندان‌های ایران - ۱۳۹۴

تالیف: دکتر قباد مرادی، دکتر بیژن نوری، فاطمه عظیمیان،

لیلا ملایی پور، دکتر خالد رحمانی، دکتر راه‌بن عباسوند

ناشر: اندیشمند

ترتیب و نوبت چاپ: اول - پاییز ۹۵

شمارگان: ۱۰۰۰

بها: رایگان

سرشناسه	مرادی، قباد، -
عنوان و نام پدیدآور	گزارش مراقبت دیده‌وری هپاتیت‌های ویروسی B و C در زندان‌های ایران - ۱۳۹۴ / تالیف قباد مرادی، همکاران اصلی بیژن نوری، فاطمه عظیمیان، لیلا ملایی پور، خالد رحمانی، راه‌بن عباسوند... [و دیگران]؛ زیر نظر محمدمهدی گویا، محمود نبوی، مهرزاد تشکریان؛ [برای] مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت دانشگاه علوم پزشکی کردستان.
مشخصات نشر	تهران: اندیشمند، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	۱۰۰ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی) ۲۰ × ۲۹ س.م.
شابک	رایگان 978-964-519-187-8
یادداشت	سایر همکاران محمدهزیز رسولی، نصرالله ویسی، محمدحسین آقاوی.
یادداشت	کتاب حاضر با حمایت مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اداره کل بهداشت و درمان سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور منتشر شده است.
موضوع	هپاتیت ب -- ایران -- نمونه پژوهی Hepatitis B -- Iran -- Case studies
موضوع	هپاتیت ث -- ایران -- نمونه پژوهی Hepatitis C -- Iran -- Case studies
موضوع	زندانیان -- ایران -- بیماری‌ها -- نمونه پژوهی Prisoners -- Diseases -- Iran -- Case studies
موضوع	زندانیان -- ایران -- بهداشت -- نمونه پژوهی Prisoners -- Health and hygiene -- Iran -- Case studies
شناسه افزوده	نوری، بیژن، ۱۳۶۰ - عظیمیان زواره، فاطمه ۱۳۵۵ - رحمانی، خالد، ۱۳۵۸ - گویا، محمدمهدی، ۱۳۳۶ - نبوی، محمود - تشکریان، مهرزاد، ۱۳۴۴ -
شناسه افزوده	دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان کردستان. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت -
شناسه افزوده	ایران. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی. مرکز مدیریت بیماری‌ها - Ministry of Health and Medical Education. Center for Disease ControlIran
شناسه افزوده	سازمان زندان‌ها و اقدامات تأمینی و تربیتی کشور. معاونت سلامت [اصلاح و تربیت، اداره کل بهداشت و درمان
رده بندی کنگره	۱۳۹۵/۳۲۲.۵/RCA۴A
رده بندی دیویی	۶۱۶/۳۶۲۳۰۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	۴۳۹۷۸۷۶

انتشارات اندیشمند: تهران - خ دانشگاه - خ روانمهر - پلاک ۴۴ - واحد ۲ - تلفن ۶۶۹۶۷۲۷۲ فاکس ۶۶۹۵۲۶۱۷

صندوق پستی ۷۴۵۵-۱۹۳۹۵. Email: Andishmandpress@gmail.com

فهرست مطالب

۷	چکیده فارسی
۹	چکیده انگلیسی
۱۰	خلاصه اجرایی
۱۱	فصل اول: کلیات
۱۲	۱-۱ مقدمه
۱۶	۲-۱ اهداف
۱۹	فصل دوم: مرور متون
۲۰	۱-۲ کلیاتی در مورد اپیدمیولوژی HBV و HCV در دنیا
۲۷	۲-۲ کلیاتی در مورد اپیدمیولوژی HBV و HCV در ایران
۳۰	۳-۲ مروری بر اپیدمیولوژی HBV و HCV در زندان‌های دنیا
۳۱	۴-۲ مروری بر اپیدمیولوژی HBV و HCV در زندان‌های ایران
۳۳	فصل سوم: روش کار
۳۴	۱-۳ نوع مطالعه
۳۴	۲-۳ جامعه مورد مطالعه
۳۴	۳-۳ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری
۳۷	۴-۳ جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز
۳۸	۵-۳ نحوه پرسشگری و پرسشگران
۳۹	۶-۳ شیوه تجزیه و تحلیل آماری اطلاعات
۳۹	۷-۳ برنامه‌ریزی و مدیریت اجرای برنامه
۴۳	فصل چهارم: نتایج
۴۴	۱-۴ شیوع HBV و HCV در زندان‌های مورد بررسی
۵۵	۲-۴ بررسی وضعیت ابتلا به HBV و HCV در مصرف‌کنندگان شیشه در زندان‌ها
۶۵	۳-۴ بررسی عوامل خطر ابتلا به HBV و HCV با استفاده از مدل‌سازی آماری
۸۳	فصل پنجم: بحث و نتیجه‌گیری

۸۴	۱-۵ وضعیت شیوع HBV و HCV در زندانیان ایران.....
۸۹	۲-۵ وضعیت ابتلای به HBV و HCV در مصرف کنندگان شیشه.....
۹۰	۳-۵ نتیجه گیری کلی و پیام‌هایی برای مدیران.....
۹۳	تشکر و قدردانی
۹۵	منابع.....

چکیده فارسی

مقدمه و هدف: زندانیان از گروه‌های پرخطر برای ابتلا به هپاتیت‌های منتقله از طریق خون می‌باشند. رفتارهای پرخطری که موجب انتقال بیماری‌های منتقله از طریق خون می‌شود در زندانیان بیش از افراد عادی است. در ارتباط با وضعیت شیوع هپاتیت B (HBV) و هپاتیت C (HCV) در زندان‌های ایران تاکنون مطالعات محدود و پراکنده‌ای صورت گرفته است و نظام مراقبت یکپارچه‌ای در این زمینه وجود ندارد. ایران نیز مانند بسیاری از کشورهای دنیا نیازمند استقرار سیستم مراقبت برای بررسی شیوع HBV و HCV در زندان‌ها است. مطالعه به عنوان اولین گام در استقرار نظام مراقبت دیده‌وری سالیانه هپاتیت‌های B و C و با هدف تعیین شیوع HBV و HCV و رفتارهای پرخطر مرتبط با این بیماری‌ها در زندان‌های ایران در سال ۱۳۹۴ صورت گرفت.

مواد و روش‌ها: این مطالعه در راستای استقرار دیده‌وری‌های سالیانه HBV و HCV در زندان‌های ایران است که در سال ۱۳۹۴ و در سطح زندان‌های منتخب مناطق مختلف کشور صورت گرفت. زندانیان مورد بررسی با روش نمونه‌گیری چندمرحله‌ای از زندان‌های ۹ استان که در سه منطقه شمال، جنوب و مرکز قرار داشتند، انتخاب و مورد ارزیابی قرار گرفتند. برای هر کدام از نمونه‌های مورد بررسی چک لیستی مشتمل بر متغیرهای مختلف، از جمله متغیرهای دموگرافیک و متغیرهای رفتاری با اخذ رضایت آگاهانه تکمیل گردید، سپس نمونه خون مورد نیاز برای انجام بررسی از نظر ابتلا به HBV و HCV از هر کدام از آن‌ها جمع‌آوری و به آزمایشگاه منتخب کشوری ارسال گردید. داده‌ها و نتایج آزمایشگاهی پس از جمع‌آوری با استفاده از نسخه ۱۲ نرم‌افزار STATA تحلیل گردید. در تحلیل داده‌ها علاوه بر استفاده از روش‌های توصیفی و آزمون‌های مجذور کای و t مستقل، از مدل رگرسیون لجستیک حذف پس‌رو (Backward Stepwise Model) برای بررسی ارتباط متغیرهای مختلف با ابتلای به HBV و HCV استفاده گردید.

یافته‌ها: تعداد کل زندانیان بررسی شده در این دیده‌وری برابر با ۵۵۰۸ نفر بود که از این تعداد ۵۳۱۴ نفر (۹۶/۴۸٪) مرد بودند. میانگین و انحراف معیار سنی افراد تحت مطالعه ۳۹/۴۹ و ۱۲/۷۴ سال بود. شیوع کلی

HBV برابر با ۲/۴۹٪ و شیوع کلی HCV برابر ۹/۴۸٪ بود. متغیرهای سن، شغل، وضعیت تأهل، سابقه خال کوبی، مصرف مواد، زندگی با فرد مبتلا به HBV یا HCV، پس از کنترل اثر سایر متغیرها ارتباط معناداری با ابتلا به HCV داشتند. در بین مصرف‌کنندگان شیشه، شیوع کلی HBV برابر با ۳/۲۳٪ و شیوع کلی HCV برابر ۱۰/۶۳٪ بود.

نتیجه‌گیری: نتایج مطالعه حاضر نشان داد شیوع HBV در بین زندانیان به دنبال افزایش پوشش این واکسن در سطح جامعه چندان زیاد نیست. اما برخلاف HBV، شیوع ابتلای به HCV در میان جمعیت عمومی زندانیان ایران بالاست. این شیوع بالا می‌تواند یک اولویت سلامت برای زندانیان کشور باشد. از این رو می‌بایست سیاست‌گذاران و مسئولان عرصه سلامت، اجرای برنامه‌های مداخله‌ای و پیشگیرانه را، برای کنترل HCV در زندان‌ها، در دستور کار نظام سلامت کشور قرار دهند. اجرای نظام مراقبت دیده‌وری HBV و HCV در زندان‌های کشور به صورت مستمر و مداوم می‌تواند امکان رصد وضعیت بیماری‌ها و طراحی برنامه‌های مداخله‌ای مناسب را برای مدیران و سیاست‌گذاران سلامت فراهم نماید.

واژگان کلیدی: هپاتیت B، هپاتیت C، شیوع، زندان، ایران